

**Antoninus Diana Panormitanus, Clericus Regularis, Doctor
Celeberrimus, Coram S. D. N. Alexandro VII. Episcoporum
Examinator, & Sancti Officij Regni Siciliae Consultor,
Coordinatus, Seu Omnes ...**

Diana, Antonino

Lugduni, M. DC. LXXX.

27. An qui uno conflictu cum pluribus pugnaret, & successivè, v. g.
occideret tres, committeret unum tantum peccatum? Ex p. 11. tr. 5. &
Misc. 5. res. 43.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76393](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76393)

xam, quæ respectiue ad tantam quantitatem damni deberet fieri.

2. Contra; quia suppono, quod restituisset integrè ante, aut quod ipse sciret suam in hoc obligationem, & quod id diceret Confessario: tunc non obligaretur; ergo solutio hæc non subsistit.

3. Hæc obiectio est difficilis, & de ea fusè agit Cardinalis de Lugo, qui tandem concludit non esse necessarium has circumstantias consistendas, nisi interrogetur penitens à Confessario; Quam doctrinam confirmat auctoritate Marulli, & Megalæ in *instituzione Confessariorum* 1. part. lib. 5. cap. 12. qui id expressè tenet de voluntate interficiendi plures homines, & nostri Em. Rod. tom. 2. sum. cap. 1.4. n. 23. dicens eum, qui in peccato audit plures confessiones successiue non teneri ad consistendum numerum confessionum, de quo tamen, ac de numero hominum occisorum, ac quantitate furti est eadem ratio. Et præterea; quia qui detrahit alicui familiæ non solet confiteri, nec interrogari de numero illius familiæ, nec qui præbet scandalum aliquibus præsentibus solet confiteri, aut interrogari de eorum numero.

4. Circa hoc vix video profusè vllam differentiam inter peccatum furti, & interficiendi plures homines; vnde videtur sequi ex conclusione, quod non teneatur quis per se ad consistendam quantitatem furti, aut numerum hominum, quos vno actu interfecit; quia neutra circumstantia mutat speciem. Sed addo contra Lugo, penitentem non teneri consequenter ad consistendam talem circumstantiam, sed sufficere quod dicat, furatus sum quantitatem mortaliter peccaminosam, & interfeci aliquos homines. Et si Confessarius petat quantam, aut quot, ipsum posse dicere: non teneor ad hoc consistendum, impone mihi quamuis penitentiam conformem peccato mortali talis speciei, & intrue, vt vis conformiter. Huc vsque Pontius, cui addæ Martinam de San Ioseph in *mor. Confess.* tom. 1. lib. 1. tract. 11. de penitent. num. 4. vbi sic ait: [No comete mas de vn pecado el que con vn solo acto de voluntad quisó matar ueynte hombres, & cometer carnalmente diez mugeres; y assi no tiene obligacion à declarar el numero de las personas, basta que diga que quisó matar algunos hombres, &c. Porque como va dicho es muy probable, que en vn mismo acto no puede auer doblada malicia, numero distincta. De lo dicho se sigue que se vno mata con vn impetu de ira vna, vel ocho personas, no comete mas de vn pecado. Ita ille; qui etiam citat Cardinalem Lugo, & postea in num. 10. subijcit, no pecan mas de vn pecado numero el casado que adultero con muger casada; ni el Religioso que pecó con Monja, porque pecar con persona del mismo estado agrava dentro de la misma especie.] Et hanc sententiam nouissimè tenet Constantinus de Castro in *Collect. Theolog. moral.* tract. 1. cap. 6. art. 3. sect. 3. vbi sic ait: volens vno impetu ire occidere plures homines eiusdem rationis, vno sermone detrahens de pluribus, aut plures conuitiis afficiens, aut vnico ictu plures occidens, non committit plura peccata, quod obiecta sunt eiusdem rationis, circa quæ versantur hæc cogitationes, locutiones, & operationes eodem tempore, sine morali saltem interruptione: sic ite. Sed licet hæc opinio sit probabilis, ego non discedo à sententia affirmatiua, quam docui, & quam nouissimè docet Hermannus Busenbaum in *medulla Theolog. moral.* lib. 1. tract. 2. cap. 3. dub. 6. num. 3. Ioannes de Soria in *epilogo summar.* part. 2. tract. 1. sect. 1. disput. 6. §. circa circumstantiam, & Pater Verricelli in *99. moral. tractat.* 8. quest. 17. num. 1.

mer. 7. vbi sic ait: Respondeo igitur, quod quando quis occidit tres homines vno ictu, debet explicare se tres occidisse, quando autem non occidit, sed voluit eodem voluntatis actu tres occidere, sufficit dicere, semel optaui occidere. Ratio disparitatis est, quia quando occidit, tunc ad sunt tres consummationes eiusdem prauæ voluntatis; certum est enim fatendum esse opus externum, seu consummationem peccati, nequit autem id explicari, nisi dicendo se tres occidisse: At verò in actu interno non consummato; cum vnus sit, neque multiplicetur ex multiplicitate obiectorum, proinde sufficit explicare semel habuisse actum voluntatis occidendi, tacendo an vnum, plures, aut quot homines occidere voluerit; Ita ille. Displicet etiam id, quod Martinus de San Ioseph asserit supra, nam quando coniugatus, cum coniugata adulteratur, tunc contrahit duplicem, & inter se diuersam speciem malitiæ adulterij, vnam propter fidem fractam propriæ vxori, alteram propter cooperationem, qua cooperatur coniugatæ, vt marito fidem datam frangat; sed frangere fidem differt specie à peccato cooperationis frangendi fidem. Itaque in hoc casu faciunt duplicem iniuriam; coniugatus enim facit iniuriam vxori suæ vtendo aliena, & marito alienæ vtendo ipsa. Religiosus etiam facit iniuriam Deo, qui vovit castitatem, quatenus ipsemet frangit votum suum, & aliam iniuriam, quatenus concurrat cum altera persona ad frangendum alterum eius votum.

5. Quæ ratio est melior, quam illa, quam adducit Cardinalis de Lugo; nempe quod in peccato talium ex circumstantiis illis vtriusque personæ sint malitiæ distinctæ speciei, nam diuersæ speciei peccatum est violare votum suum, & concurrere ad violationem voti alterius.

6. Hæc enim ratio supponit falsum, nam profusè eadem specie malitiæ est in hoc, quod tu ipse fureris, & quod concurras cum alio ad furandum, & in procuranda pollutione propria, ac aliena. Vide Soriam, & Verricelli locis citatis, & Pontium num. 71.

Sup. hoc sup. in Ref. 24. & in aliis eius primæ annot.

RESOL. XXVII.

An qui vno consuetu cum pluribus pugnaret, & successiue, v. g. occideret tres, committeret vnum tantum peccatum? Ex part. 1. tract. 5. & Misc. 5. Ref. 43.

§. 1. Eminentiſſimus Dominus meus Cardinalis Lugo videtur affirmatiuam sententiam docere, licet dubitatiue, & cum formidine, sic enim asserit de Penitent. disp. 16. sect. 14. §. 2. num. 57. Infero quinto, quid dicendum sit de illo, qui ter copulam habuit cum eadem: Aliqui volunt sufficere quod penitens dicat, fui cum meretrice vna nocte, & feci quod potui. Ita Zanardus Dominicanus in *directorio Confessariorum* part. 1. de Sacrament. penitent. c. 18. dummodo non habuerit interruptionem mentis, vel operis. Caterum iuxta regulam traditam dicendum videtur, esse tria peccata, cum vna copula non faciat vnum cum alia, sed singulæ sint actiones completæ, & totales; quod idem dicendum est de illo, qui successiue occidit tres homines sibi etiam successiue occurrentes propter eam rationem, aliud fortasse esset, si vno impetu illos omnes aggredere-tur, vt vno consuetu contra eos pugnaret, & illos occideret: tunc enim videntur habere vniorem moralem, quatenus constant vnam congressionem, & consuetu m. Ita Lugo.

2. Sed contra illum insurgit nouissimè Dicastillus de Sacramento.

Super hac quaest. supra lege doctrinam ex Ref. 23. §. 1. in fine, & seq. & in Ref. 26. à principio, & infra in Ref. §. 5. vltima principio, & in alio vers. eorum annotationi, quamuis in aliquo distet ab hac quaestione. Sup. hac doctrina in §§. seqq. huius Ref. & infra in fine Ref. 117. 118. & in Ref. 165. §. In Ref. 39. & supra in Ref. 15. §. penult. & vlt. & in Ref. 22. §. Sed. ad medium, vers. Confirmatur, & in Ref. 25.

H h Sacramento.

Sacram. tom. 2. tract. 8. disput. 9. dub. 2. num. 79. si enim factis esse videtur quod in eodem conflictu, & pugna id fiat (vt aliqui docent, non video quomodo id possit conciliari cum impugnatione, qua etiam illi vtuntur contra Zanardum) cuius doctrina si ratione agamus, tam probabilis est, atque doctrina de occisione trium in eodem conflictu, seu pugna. Atque in primis hoc primum respondere posset Zanardus, quem impugnant, sicut enim tres occisiones in vna pugna martiali inter se sunt actiones distinctae totales, & completae, & vna non est pars alterius, nec ordinatur ad illam: nihilominus tamen quia fiunt in eodem congressu martialis pugnae, & conflictus, putare possunt ij Theologi id esse satis, vt ex actiones tam distinctae & non subordinatae possint coalescere in peccatum moraliter vnicum, sic etiam tres fornicationes in vna pugna venerea (liceat sic loqui) inter se sunt actiones distinctae totales, & non subordinatae, & vna non est pars alterius; nec ordinatur ad illam: ergo etiam quia fiunt in eodem congressu venerea pugnae & conflictus, putare potuit Zanardus id esse satis, vt ex actiones tam distinctae, & non subordinatae possint coalescere in peccatum moraliter vnicum. Nec video minorem vnitatem vnus continuari acubitus cum meretrice, donec consumuntur tres fornicationes, quam vnus continuatur conflictus & pugna cum hostibus, donec consumuntur tres occisiones.

3: Quod ad opinionem verò Zanardi, quam ego ante Cardinalem Lugo impugnaui, merito etiam illam refellit Quiedo in part. 2. D. Thome tract. 6. contr. 5. punct. 5. num. 115. Dicaillus vbi supra num. 78. itaque qui plures fornicationes eadem nocte commisit, etiam si absque vlla animi interruptione, quantumvis continuas, & cum eadem femina exercerentur, peccat pluribus peccatis numero distinctis, necessarium in confessione explicandis, quia quaelibet fornicatio in se est absoluta & completa, & nullam onnexionem habet cum alia. Nec temporis continuatio potest vnire actiones externas in se absolute completas, & suo genere adequatas, quantumvis enim homo continue plures homines occidat, plura committit homicidia inter se numero distincta.

4. Nec obstat dicere pro sententia Zanardi, quod ego probabiliter docui, scilicet probabile esse Sacerdotem qui successiue audiuit in peccato mortali plures confessiones vniam post aliam non committere plura peccata distincta, sed vnum: quare (inquunt) non erit necessarium dicere, audiuit tot confessiones, sed audiuit in statu peccati vna vice plures confessiones. Adde tu consequenter, nec debere dicere an audierit plures, sed dicere ministrari Sacramentum poenitentiae in peccato mortali, quia dicere plures non pertinet, nisi ad gravitatem intra eandem speciem, quam negant debere explicari. Ergo dicendum est, quod eadem est ratio de eo, qui successiue cognoscit carnaliter tres feminas.

5. Respondeo non esse eandem rationem, quia actio illa audiendi confessiones in tribunali Sacramentali maiorem recipit vnitatem moralem, quam occisiones trium, quae cum respiciant singula diuersa iura singulorum hominum, quae laeduntur & aliunde non vniuntur in actu, vel actione morali ad eundem finem: non videntur posse facile ex sola temporis propinquitate vniri ad faciendum vnum peccatum. At verò actus audiendi confessiones accipit vnitatem in primis ex fine, & intentione agentis, qui sedet in eo loco ad audiendas confessiones subditorum. Sed

de hac difficultate etiam alibi à nobis plura dicta sunt.

RESOL. XXVIII.

Aliquis habens simplicem complacentiam de homicidio suorum fratrum, quasit a me an commiserit plura peccata, & teneatur hoc in confessione explicare?

Et docetur, quod qui haberet voluntatem occidendi infinitos homines, non teneatur explicare eam circumstantiam, v. g. in efficacia voluntate non solum in simplici complacentia respectu ad plura: imo, si actualiter quis vno ictu, vel vna explosione tormenti bellici occideret plures homines, non est in tali casu explicandus in confessione numerus personarum, quia asseritur esse plures malitias, sed vnicum peccatum?

Et tandem queritur, an qui furatus est centum, satisfaciatur in confessione, si dicat, furatus sum quinquaginta? Ex part. 1. tr. 8. & Milc. 8. Ref. 64.

§. 1. DE hoc casu aliqui viri docti fuerunt interrogati, ego verò absolute negatiuam sententiam docui, & adduxi doctrinam Dicailli, cuius verba quia deseruiant ad resolutionem multorum casuum hic per extensum apponam; sic itaque ait de *Sacrament. tom. 2. tract. 8. disp. 9. dub. 4. num. 255*. Quae hucusque dicta sunt, intelligenda sunt de actibus exterioribus, qui habent multiplicem effectum, vt de maledicto, & occisione plurium vno verbo, & vno ictu; atque etiam de actibus interioribus efficacibus, de quibus omnibus dictum, admissum, & probatum hucusque est multiplicari in eis malitias pro multitudine effectuum diuersorum.

2. De actibus verò inefficacibus voluntatis, vt simplici affectu, & complacentia, dicendum omnino est, tantum esse vnicum peccatum, quando plures personae per modum vnus obiecti adaequati vnico actu respiciuntur, quia cum simplex complacentia non respiciat illa homicidia, vel mala plurium personarum, tanquam effectum, sed tanquam obiectum: Sanè si in ratione obiecti constituant vnum obiectum adaequatum, vnicam etiam malitiam constituet; Vnde in sententia Valquij, & nostra, quae nullam circumstantiam aggravantem docet esse necessariam explicandam in confessione, dicendum est in simplici complacentia eiusmodi non esse necessarium explicare respectum ad plures personas, id quod in hac sententia sic dicendum esse docuit olim Luissus Turrianus de poenitentia disp. 12. dub. 3. qui etiam docuit, eum qui haberit voluntatem occidendi infinitos homines, quod est impossibile, non teneri explicare eam circumstantiam, quia illa non est voluntas efficax, fumens ab effectu malitiam; sed simplex, & in hoc actu, & similibus, vnica tantum est malitia grauissima sumpta ab obiecto per modum vnus voluti, non ab effectu impossibili.

3. Illud etiam est notandum in peccatis, quorum malitia specifica consummatur interius, qualia sunt peccatum odij, specialis scandali, & similia, philosophandum esse, quantum est ex parte illorum peccatorum, sicuti philosophamur in simplici complacentia, etiam si sint actus efficaces: quotiescumque enim plura obiecta concipiuntur pro talibus actibus per modum vnus adaequati obiecti, est vnicum peccatum, quantum ad illud genus malitiae, quae consummatur

Sup. hoc iof. in Ref. 42. & in Ref. 164. Nota etiam. & in Ref. 151. §. In Ref. 43. & supra in Ref. 15. cur. sissime §. Et Emanuelem. & in Ref. 25 §. Hucusque & seq. & in Refol. 26. §. Haec obiectio ad medium, & supra in tr. 2. Ref. 5. breuiter in fine §. 1. & in to. 4. tr. 6. Ref. 116. §. vlt. & cursum cum Fagandez & Rodriguez tantum citatis in Ref. 1. & 3. huius not. in to. 4. tr. 8. Ref. 4. in fine, & in tom. 6. tr. 4. Ref. 61. §. 1. in fine.